

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ บทบาทผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาในการรักษาสิทธิเสรีภาพประชาชนไทย

ชื่อผู้เขียน นางสาวนันทิยา ทองคนารักษ์

ชื่อปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)

สาขาวิชา รัฐศาสตร์

ปีการศึกษา 2547

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์สุรพันธ์ หับสุวรรณ	ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์รุจิรา เตชางกูร	
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์दनัย ทองใหญ่	

T166545

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและแนวความคิด โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาในการรักษาสิทธิเสรีภาพของประชาชนไทยในฐานะเป็นบุคลากรในหน่วยงานที่เป็นองค์กรอิสระของรัฐ (Independent Administrative Body) ตามรัฐธรรมนูญตลอดจนกระบวนการทำงาน การจัดการองค์กร ซึ่งทำการศึกษาจากเอกสารวิชาการต่าง ๆ โดยทำการศึกษารวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลจากตัวอย่างข้อร้องเรียนของประชาชน โดยเริ่มตั้งแต่มีการจัดตั้งผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2543 จนถึง พ.ศ. 2546 รวมทั้งการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเป็นบุคลากรของหน่วยงานที่เป็นอิสระของรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. 2542 โดยบทบาทไม่ได้เกี่ยวข้องข้องกับการพิจารณาตัดสินความถูกต้องแต่อย่างใด แต่จะทำหน้าที่ในการเจรจาไกล่เกลี่ยเพื่อประนีประนอมในข้อพิพาทระหว่างประชาชนและฝ่ายปกครอง แม้ว่าจะเป็นการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายก็ตาม แต่หากมีผลให้เกิดความเดือดร้อน

T166545

และกระทบต่อสิทธิของประชาชน ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจะมีบทบาทในการรักษาสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ดังนี้ (1) การอำนวยความสะดวกแก่ผู้ร้องเรียนในการยื่นคำร้องทุกข์ โดยมีขั้นตอนในการร้องเรียนที่ง่าย และมีช่องทางร้องเรียนหลายช่องทาง ทั้งทางโทรศัพท์ จดหมาย ร้องเรียนด้วยตัวเองที่สำนักงาน และอินเทอร์เน็ต (2) ใช้เวลาและขั้นตอนในการดำเนินงานในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที เพื่อช่วยให้รักษาสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (3) จัดทำรายงานเรื่องร้องเรียนต่างๆ เสนอรัฐบาลและรัฐสภาเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการเพื่อรักษาผลประโยชน์โดยรวมของประชาชน (4) เสนอเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นบรรทัดฐานในสังคมได้ต่อไป (5) เปิดโอกาสให้ชาวต่างชาติสามารถร้องเรียนได้ (6) จัดทำฐานข้อมูลเรื่องร้องเรียนที่มีความซ้ำซ้อน เพื่อเป็นบรรทัดฐานและความรวดเร็วในการดำเนินงานของสำนักงาน และเพื่อเผยแพร่ข้อมูลแก่ประชาชน

ABSTRACT

Thesis Title	The Basic Rights of Thai People and the Ombudsman
Student's Name	Miss Nanthiya Thongkanarak
Degree Sought	Master of Arts
Major	Political Science
Academic Year	2004

Advisory Committee

1. Assoc. Prof. Suraphan Thabsuwan
2. Assoc. Prof. Ruchira Tejangkura
3. Asst. Prof. Danai Thongyai

TE166545

The purpose of this thesis is to study the role of Ombudsman, in protecting the basic rights of Thai people. The study includes its history, concept, roles as well as organization administrative and working process from various sources. The actual role of Thai Ombudsman since its first operation in 2000 until 2003 has been studied based on data and information, documents and samples of petitions including through interview and discussion.

The study found that the Ombudsman in Thailand has been set up as an Independent Administrative Body under the Thai 1997 Constitution to perform duties under the 1999 Organic Law about the Ombudsman. Its key role is to allow the people to present the petitions based on disputes with authorities. The Body will not decide the right or wrong doers from the petitions, but will

TE166545

mediate the disputes while protecting the basic right of people. Any activity inducing harm and affecting the people's basic right is the body's responsibility regardless of authorities' laws and regulations. The roles of Ombudsman in supporting the basic right of the people are as follows: (1) to facilitate people in presenting the petitions to the Body by making process simple and by providing flexible communication channels i.e. through office, phone, letter and Internet, (2) to respond to the petitions effectively in a short time, (3) to report the petitions to the Government and the House of Parliament to enforce the concerned authorities to make appropriate action from the disputes, (4) to propose to concerned authorities the modifications of laws or regulations which are against the basic right of Thai people, (5) to allow foreigner^s to present the petitions, and (6) to create the database on the frequent petitions to use as guidelines for the Body to handle the disputes in a short time as well as to disseminate them to the public.